
Collaboracions

AGRUPACIONS CORALS D'ALCOVER

Segurament, abans de la data de la fundació de la Societat Coral "La Dàlia", el 1897, hi havia hagut alguna agrupació coral de cant religiós. L'esmentada societat sabem que comptava amb 150 socis, dels quals 40 formaven la secció coral. El mestre Joaquim Català i Molné en fou el fundador i director. Ell mateix fundà, també, a Vilaverd, l'Agrupació Coral "El Pensament" i una altra a Vilallonga. El mestre Català, seguint l'exemple de Clavé, va treure homes de les tavernes per fer-los cantaires del cant popular.

*Cantaires de les agrupacions "La Dàlia" i "Aroma Valleng",
reunits amb motiu del centenari de la batalla del pont de Goi. 1911 (foto Museu)*

A la festa commemorativa de la batalla del Pont de Goi, el 25 de febrer de 1909, cantaren en aquell paratge juntament amb la coral "Aroma Valleng", de la Ciutat de Valls. En tenim documentació gràfica en una fotografia que es conserva al Museu Municipal —i que reproduïm en aquestes pàgines—, donada per Sebastià Cesari, fill d'un corista del mateix nom.

Les dues agrupacions portaven barretina. L'enssenya de "La Dàlia" sembla que era blanca amb les lletres daurades, si bé no es pot llegir el text.

"La Dàlia" actuà, a més, en altres llocs. El 17 d'agost de 1907 els trobem a la inauguració de la Capella del Sagrat Cor del Mas Roig. També prengueren part en una trobada de Cors d'en Clavé a la plaça de braus de València. La senyera de la nostra agrupació onejà al balcó de l'Ajuntament d'aquella Ciutat. En l'homenatge que es féu el 1916 al poeta Antoni Isern i Arnau, la coral entonà l'"Himne a l'Anton Isern" quan es descobrí la placa en la casa on havia nascut l'homenatjat.

Feien els assaigs als baixos d'una casa de la plaça Nova. Començaven les seves actuacions cantant la "Salve Regina" a la mare de Déu del Remei. Per Pasqua cantaven caramelles, una de les quals es titulava "Les noies d'Alcover", que reproduïm al final (la vaig aprendre de mon pare qui, durant uns anys, fou corista i cantava de segons).

L'Agrupació Coral "La Dàlia" es convertí, el 1926, en un Orfeó compost d'homes i dones. Es féu un concurs per donar-li nom i fou escollit "Amor i Art", presentat per Quimeta Pelegrí: el premi fou una nina molt bonica. El 1927 es féu un estendart molt ben brodat. Al centre, en un òval, hi figurava en fil d'or la imatge de la mare de Déu del Remei. A la benedicció va fer de padrina Maria Domènech de Canyelles, de ca Miralles. Al davant es llegeix el nom de l'orfeó. Al darrera, a més del nom d'Alcover, porta brodades unes filigranes en fil d'or, l'escut de la Vila i la data de 1927. Aquest estendart estava col·locat en una vitrina de la paret de la sala d'actes de la cooperativa agrícola. Amb motiu de la guerra civil espanyola, fou desbrodada la imatge de la mare de Déu. Acabada la guerra, fou enretirat de la vitrina que ocupava i les barres de metall daurat foren utilitzades per a l'estendart de les Filles de Maria. La roba fou col·locada en una calaixera d'una de les sagristies i allí va romandre fins al desembre de 1984 en què fou trobada. El passat 3 de març, en un simpàtic acte celebrat a la Sala Parroquial amb assistència de supervivents de l'Orfeó, fou mostrada la senyera i, per voluntat dels antics cantaires, fou dipositada al Museu Municipal, on s'exhibeix.

El 24 d'agost de 1930, l'Orfeó "Amor i Art" organitzà una trobada de corals a Alcover, amb motiu de la qual es donà el nom de Muralla d'en Clavé a una de les vies de la nostra Vila. Els actes foren presidits per En Daniel Samsó Llopis, cap dels cors de Clavé. La secció coral de l'entitat Sindicat Agrícola, que aixoplugava l'Orfeó, estava integrada en aquesta època pels següents cantaires:

President de l'entitat, Pere Ferré; components de l'Orfeó: President, Josep Agràs; Secretari, Anton Ferré; Tresorer, Josep Llombart; Coristes, Pere Ferré, Josep Agràs, Ramon Sans, Francesc Cortiella, Anton Ferré, Josep Llombart, Pere Vergès, Esteve Mallafrè, Joan Mallafrè, Salvador Altès, Joan Garcia, Ramon Ferré, Anton Roig, Martí Roig, Pere Vallverdú,

J. Mercadé, Pere Català, J. Francesch, Josep Barberà, Sebastià Girona, J. Cavallé, P. Francesch, V. Garcia, R. Figuerola, P. Mas, Tomàs Antonio, F. Cavallé, J. Gramiger, Francesc Tell, V. Virgili, Joaquim Barberà, J. Ferré, Josep Figuerola, J. Roig, R. Agràs, A. Masqué, Lluís Gomis, J. Masqué, Josep Roig, F. Creus, M. Altès, P. Creus i S. Roig; Nens: D. Mallafre, A. Agràs, J. Barberà, Ramon Francesch, Josep Vergès i Josep Roig; Nenes: Genoveva Santamaria, Ll. Magrané, Eulàlia Sans Mateu, Lluïsa Gramiger, Maria Ollé, Maria Fons, Carme Santamaria, Lola Anglès, Rosita Calbet, Antònia Roig, Maria Francesch, Josefina Fonts, S. Camps, Maria Vergès, A. Altès, Pilar Molné, Genoveva Granja, Victòria Maideu i Carme Madorell. El 1930 era mestre director Pau Francesch.

Programa de l'acte de presentació de l'Orfeó "Amor i Art" (cedit per J. Magrané)

Estat actual del penó de l'orfeó "Amor i Art"; com es pot veure, li manca la imatge central (foto J. Badia)

El repertori de l'Orfeó era quasi tot d'Anselm Clavé. Hi destaquem: *A Montserrat, Enyorament, De bon matí, La Verema, La Maquinista, La Marsellesa, Gloria a España, Goig i planys, Xiquets de Valls, Les Flors de maig, Poms de flors, Gales del Cinca, Nèts dels almogàvers, Somni d'una Verge, Invocación a Euterpe, Auras del Valle, Pasqua Florida, La Aurora* i algunes composicions del mestre català com *La Roseta, La font vella*, etc.

Desaparegut l'orfeó amb la guerra, els anys 50 es preparen dos grups

corals que havien de cantar a la plaça Nova la nit del dissabte de Glòria, un format per cantaires procedents de l'Orfeó "Amor i Art" i l'altre per joves que començaven. Haurien cantat ambdues corals juntes i algunes cançons per separat. A la fi de l'acte, el mestre Joaquim Català hauria lliurat la batuta al jove director Màrius Sans Pàmias. En aquell any, però, s'esqueia el començament de la nova litúrgia de Setmana Santa i la missa de Resurrecció se celebraria per primera vegada a mitja nit. Les corals consideraren que després de la missa fóra massa tard i no els autoritzaren per cantar abans de la missa. Per això, deixaren córrer el que s'havien proposat.

Un o dos anys cantaren caramelles un grup bastant reduït de joves que emprava el nom de "Farinachis". Més tard, sota la batuta del citat M. Sans, es formà una coral que féu força cantades a Alcover, per festejar qualsevol solemnitat, a Reus i Valls. S'extingí en els anys 70. El 24 de maig de 1967 cantaren per primera vegada en un acte públic l'*Himne a Alcover*, lletra i música de la compositora M. Teresa Llorens de Vázquez. De la mateixa compositora, l'any 1963 s'havia estrenat a les escoles un himne que no hem sentit mai més.

El 1979, sota la direcció de Josep M. Gomis Barberà, es fundà una nova coral, amb el nom de "Coral Albada", composta de nois i noies, encara que darrerament només hi participen noies. Ha cantat amb força èxit en diferents llocs i ha aconseguit un primer premi en una cantada de nades a Lleida.

Al col·legi públic "Verge del Remei" també hi ha, actualment, una coral infantil, que porta el nom de "Gelambina", en record del músic i compositor alcoverenc Francesc Gelambí, autor de la música de la *Cançó Popular a la Verge del Remei*.

ANDREU BARBARÀ

A LES NOIES D'ALCOVER

(Caramella)

Ja ha arribat la nit de Pasqua.
Ja ha arribat com cada any ve.
Cantarem les caramelles
a les noies d'Alcover.

Sortiu abrigadetes
per finestres i balcons.
Sortiu-ne abrigadetes
a escoltar nostres cançons.

Tots som fills d'aquesta Vila.
Ben orgullosos n'estem.
En portem la barretina
tots els joves que cantem.

Si somni tan dolç
us hem despertat,
penseu que som molts
que estem encisats.

Per això us dediquem
aquest preciós vals
ensems que pensem
que curarà tos mals.

Si us ha agradat la cantada,
ens ho podeu ben explicar,
bé prou que la cistelleta
buida o plena ens ho dirà.

L'orfeó "Amor i Art"; al mig, el director, mestre Català. Al fons, els penons del nou grup, a la dreta, i de la vella coral La Dàlia, a l'esquerra (foto Museu)